

Hilda Bartáková – ŽIVOTOPIS

Paní Hilda Bartáková se narodila 3. července 1928 v lužickosrbské vesnici *Demjany (Diehmen)* v Budyšínském okrese jako **Hilda Bartsch**. Otec byl Lužický Srb, matka Němka. Doma mluvili německy, ale paní Hilda se naučila i lužickosrbsky.

Do školy chodila do nedalekého *Gaussigu (Husky)*. Ve zdejším kostele byla pokřtěna, confirmována a měla zde v roce 1957 i druhou svatbu pro své lužické příbuzné, kteří nemohli přijet na tu oficiální do Prahy.

Paní Hilda prožila těžké dětství. Když jí bylo 6 let, zemřela jí maminka. Otec se znovu oženil, ale nevlastní matka byla velmi přísná a nutila ji hodně pracovat doma i v hospodářství.

Přesto právě s nevlastní matkou prožila celou 2. světovou válku. Tatínek byl odveden na práci, padl do zajetí a dlouhou dobu o něm nevěděly. Sestry odjely na frontu s Červeným křížem a také jedna z nich padla do sovětského zajetí, byla odvezena do tábora za Moskvu, kde zažila obrovský hlad, jedli i kůru ze stromů. Domů se vrátila teprve v roce 1948. Ostatní spoluzajatci odjeli většinou do Západního Německa a tak se později setkávali u paní Bartákové v Praze, protože v rozděleném Německu nemohli.

Paní Hilda tak během války jediná zůstala doma. Pracovala na velkém zemědělském statku, kam chodili žebrať o jídlo lidé z okolních měst, protože tehdy byla velká bída. Jeden den jich napočítala 17. Také ony s maminkou hladověly, chodily sbírat klasy na pole, nebo dubové žaludy, ze kterých pak vařily kafe a pekly koláč. Na jiný statek, kde pracovala ke konci války, přicházeli na práci i zajatci z tábora v nedaleké vesnici *Göda (Hodžij)*. Majitelé statku se k nim chovali hezky a dávali jim jídlo. Zajatcům někdy přišel balík přes Červený kříž, a tak na oplátku od nich dostali třeba čokoládu.

Jednou o žních se paní Hilda zranila – zatočila se jí hlava a při pádu si přivodila otřes mozku. I tak ale musela pokračovat v práci. Nakonec skončila se zánětem mozkových blan v nemocnici a v jednu chvíli se už loučila se životem. Tehdy jí odvahu dodala její setra, která za ní do nemocnice chodila a vlastně ji – jak paní Bartáková říká – zachránila.

Na konci války se do Lužice blížila Rudá armáda a ony s maminkou sebraly nejnútnejší věci a utekly do lesa. Dostaly se ale do údolí, na jehož jedné straně byli Němci, na druhé už Rusové. Podařilo se jim utéct, ale nikdo z okolních vesnic jim nechtěl pomoci. Až v *Neukirchu* je ubytoval jeden sedlák ve stodole. I sem ale přišli ruští vojáci, stříleli a honili děvčata, paní Hildě se podařilo ukrýt do sena, aby ji neznásilnili.

Válka skončila a ony se vracely domů. Cestou je zastavila ruská hlídka a mířila na ně samopalem. Paní Hilda myslela, že chtějí máslo, které jim zatajily, přestože ho trochu v tašce měly. Rusové ale sháněli hodinky. Jízdní kolo jí nesebrali jen proto, že mu chytře vypustila pneumatiky, aby vypadalo rozbité. Později, když na něm jel tatínek, mu ho ale stejně sebrali.

V letech 1946/47 pracovala v sousední vesnici *Dretschén (Drječín)* ve firmě na výrobu bot a dalších předmětů ze slámy, kde s ní pracovali i z Československa odsunutí sudetští Němci.

V roce 1947 odešla paní Hilda za prací do Prahy. Starala se o děti v jedné pražské rodině. Přátelila se zde se studenty lužického semináře, kteří studovali v Praze, protože v Německu studovat nemohli. Pak nastoupila jako pomocná cukrářka v závodní jídelně Ministerstva paliv a energetiky a tady se seznámila se svým budoucím manželem. Ještě před svatbou ale odjela s lužickosrbskými studenty do Lipska, kde pracovala na Lužickosrbském ústavu pro řeč a literaturu jako sekretářka. Tehdy mluvila výborně lužickosrbsky a psala i na stroji, dnes už tímto jazykem mluví jen s jednou příbuznou.

Studenti z Lužice přicházeli do Prahy neoficiálně, a tak se i zpátky za rodinou museli vracet tajně. Se svojí kamarádkou Monikou šla několikrát přes hranice lesem i paní Hilda. Dojely vlakem do Šluknova a pak pokračovaly pěšky na první německé nádraží do *Taubenheim*. Nesly spoustu zavazadel s věcmi pro své rodiny, protože v Lužici byla po válce velká bída. Jednou se jim podařilo utéct před německou hlídkou, skrývaly se v lese. Na udání je ale chytla německá nádražní policie a vedla je pěšky na stanici do Budyšína. Věděly, že jim stejně všechno zabaví, tak chtěly zachránit alespoň něco. Paní Hildě se cestou podařilo zahrabat budík a peníze, boty pro sestru si obula na sebe, cukr rozdávala kolemjdoucím lidem. Po strastiplné cestě je poslali zpátky na hranice, kde jim všechno sebrali, rodiny za ně musely zaplatit pokutu a dívky musely podepsat, že už se do Československa nevrátí.

Paní Hilda se ale vrátila. V roce 1956 se provdala za Jiřího Bartáka a od té doby žije v Praze. Dlouhých 32 let pracovala na obchodním oddělení Správy služeb diplomatického sboru. Dnes je v důchodu, manžel již zemřel, ale stále je obklopena velkou rodinou. Má dceru Evu a syna Martina, vnoučata i pravnoučata. A stále kolem sebe rozdává moudrost a radost.